

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการรับรู้ของผู้สูงอายุเกี่ยวกับเครื่องช่วยหายใจและ
ประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่ใช้เครื่องช่วยหายใจโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา
ด้วยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 จากการ
วิเคราะห์ข้อมูลได้ผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์การใช้เครื่องช่วยหายใจครั้งแรก ด้วยสาเหตุของ
โรคทางอายุรกรรม ในหอผู้ป่วยอายุรกรรมและหอผู้ป่วยวิกฤต โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัด
ชลบุรี จำนวน 12 คน สามารถจำแนกข้อมูลทั่วไปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ

ลักษณะ	จำนวน (คน)
เพศ	
ชาย	7
หญิง	5
อายุ	
60 – 74 ปี	9
75 – 90 ปี	3
สถานภาพสมรส	
คู่	7
หม้าย	5

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน (คน)
ระดับการศึกษา	
ประถมศึกษาปีที่ 4	8
ประถมศึกษาปีที่ 6	4
อาชีพ	
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	12
สิทธิการรักษาพยาบาล	
บัตรผู้สูงอายุ	12
ที่อยู่ปัจจุบัน	
อ.เมือง	1
อ.ศรีราชา	6
อ.บางละมุง	2
อ.พนัสนิคม	2
อ.เกาะจันทร์	1
การวินิจฉัยโรคของแพทย์/ ปัญหาสุขภาพ	
หอบหืด	3
หลอดเลือดอุดตันเรื้อรัง	4
หัวใจวาย	2
กล้ามเนื้อหัวใจวาย	1
หัวใจเต้นผิดจังหวะ	1
ภาวะพร่องออกซิเจน	1
ชนิดของเครื่องช่วยหายใจ	
Bird Mark 7 (Pressure control)	6
Vela (Volume control)	4
Bennett 840 (Volume control)	2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน (คน)
ระยะเวลาที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ	
1 – 4 วัน	6
5 – 8 วัน	4
9 – 12 วัน	1
13 – 16 วัน	1
ระยะเวลาที่ได้รับการถอดท่อช่วยหายใจออกจนถึงวันสัมพัทธ์	
< 1 เดือน	6
1 – 2 เดือน	2
3 – 4 เดือน	1
5 – 6 เดือน	1
7 – 8 เดือน	2

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (จำนวน 7 คน) อยู่ในช่วงกลุ่มอายุ 60-74 ปี (จำนวน 9 คน) มีสถานภาพสมรสคู่ (จำนวน 7 คน) จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (จำนวน 8 คน) ทุกคนไม่ได้ประกอบอาชีพ (จำนวน 12 คน) มีสิทธิการรักษาพยาบาลโดยใช้บัตรผู้สูงอายุ (จำนวน 12 คน) และที่อยู่ปัจจุบันส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอศรีราชา (จำนวน 6 คน)

ผู้สูงอายุที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ ส่วนใหญ่ได้รับการวินิจฉัยโรคจากแพทย์ว่าเป็นโรคหลอดลมปอดอุดกั้นเรื้อรัง (จำนวน 4 คน) ได้รับการช่วยหายใจด้วยเครื่องช่วยหายใจแรงดันบวกคือ Bird Mark 7 (จำนวน 6 คน) มีระยะเวลาของการใช้เครื่องช่วยหายใจเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 2 - 14 วัน โดยส่วนใหญ่ได้รับการใช้เครื่องช่วยหายใจในช่วง 1-4 วัน (จำนวน 6 คน) และระยะเวลาที่ได้รับการถอดท่อช่วยหายใจออกจนถึงวันที่ผู้วิจัยไปสัมพัทธ์มีระยะเวลาตั้งแต่ 4 วัน จนถึง 8 เดือน แต่ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ได้รับการถอดท่อช่วยหายใจออกจนถึงวันสัมพัทธ์น้อยกว่า 1 เดือน (จำนวน 6 คน)

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ

ผลจากการศึกษาประสบการณ์ของผู้สูงอายุที่ใช้เครื่องช่วยหายใจครั้งนี้ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การรับรู้ของผู้สูงอายุเกี่ยวกับเครื่องช่วยหายใจ

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์การใช้เครื่องช่วยหายใจ

ส่วนที่ 1 การรับรู้ของผู้สูงอายุเกี่ยวกับเครื่องช่วยหายใจ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับการช่วยหายใจด้วยการใช้เครื่องช่วยหายใจ ให้นิยามของเครื่องช่วยหายใจตามการรับรู้ว่า เครื่องช่วยหายใจ คือ สิ่งที่ช่วยให้การหายใจสะดวก สบาย และทำให้หายใจดีขึ้น กล่าวคือผู้ที่มีการหายใจไม่ออก หายใจเองไม่ได้ หายใจเหนื่อย เมื่อได้รับการใส่ท่อและเครื่องช่วยหายใจแล้วจะเป็นตัวช่วยให้การหายใจได้สะดวก สบาย และช่วยทำให้การหายใจดีขึ้นดังคำพูดของผู้สูงอายุต่อไปนี้

“เราหายใจเองไม่ได้ใช้ไหม เหมือนมีคนบีบจมูก.....นั่นแหละคือเหมือนช่วยกระตุ้นให้หายใจสะดวกขึ้น เหมือนคนเปิดจมูกเราไม่ปิดแบบนี้ละ(เอามือปิดจมูกไว้)”

(P2T1L716-721)

“ตอนที่ใส่เครื่องไม่เหนื่อย.....เวลาใส่มันก็สบาย เราไม่ต้องหายใจ ทีแรกไม่รู้หรอก พอใส่แล้วก็สบายเลย”

(P4T2L93-96)

“มันหายใจไม่ออกแล้ว มันช่วยคุณคิดทุกชั่วโมงเลย ที่พ่นยา มันไม่อยู่แล้ว หมอบอกว่า ป้าไม่ไหวต้องใส่ท่อแล้วนะ พ่นยังงี้ก็ไม่อยู่แล้ว.....ใส่เครื่องไปแล้วมันก็เป็น การช่วยให้หายใจดีขึ้น”

(P6T1L312-319)

“มันเป็นสิ่งที่ช่วยหายใจไม่ให้อึดอัดเหมือนตะกอนถึงมันจะนำราคาสูงแต่มันก็สบายในระบบหายใจ”

(P7T1L621-623)

“ก็ที่เข้าใจตัวเองนะ อือ ว่ามันก็ดีอะมันช่วยให้เราหายใจ เราหายใจไม่ออกพอช่วยบรรเทาช่วยให้เราหายใจได้”

(P10T2L360-362)

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์การใช้เครื่องช่วยหายใจ

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์การใช้เครื่องช่วยหายใจ โดยได้เล่าถึงประสบการณ์ชีวิตของตนเองขณะที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ โดยผู้วิจัยสรุปได้ 4 ประเด็นดังนี้

1. ความทุกข์ทรมาน
2. สิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ
3. การสนับสนุนทางจิตใจของครอบครัว
4. ความตาย: ทางเลือกที่ดีกว่า

1. ความทุกข์ทรมาน

ความทุกข์ทรมาน หมายถึง การรับรู้ถึงความรู้สึกไม่สุขสบายทางด้านร่างกาย และจิตใจ ในระหว่างที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ สำหรับผู้สูงอายุมีการรับรู้ถึงความทุกข์ทรมานจากการใช้เครื่องช่วยหายใจคือมีความไม่สุขสบาย ทุกข์ทรมาน ซึ่งมีสาเหตุมาจากความเจ็บปวดจากการใส่ท่อช่วยหายใจและดูดเสมหะ ทุกข์ทรมานจากการพูดไม่ได้และทุกข์ทรมานจากการถูกผูกมัด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ความทุกข์ทรมานจากความเจ็บปวดหมายถึง การรับรู้ถึงความรู้สึกเจ็บปวดเมื่อได้รับการใส่ท่อช่วยหายใจและจากการดูดเสมหะ กล่าวคือ การใส่ท่อช่วยหายใจทำให้มีอาการเจ็บคอและเพดาน และขณะที่ได้รับการดูดเสมหะก็จะมีอาการเจ็บ ทูรนทูราย หายใจไม่ออก และรู้สึกเสียวเวลาที่ใส่สายเข้าไปดูดเสมหะ ทำให้เกิดความรู้สึกทุกข์ทรมานจากความเจ็บปวด ดังคำพูดของผู้สูงอายุต่อไปนี้

“เจ็บตรงคอค่ะ (ผู้สูงอายุชี้ไปคอ) ก็มันมีอะไรเข้าไปขวาง หายใจ กลืนน้ำลายก็เจ็บเจ็บเพดาน เจ็บคอ.....ทรมานมาก”

(P1T1L50-52)

“ก็หมายถึงว่าไม่อยากให้เค้าใส่ นะ โห้ย มันมาคั่นอยู่ตรงนี้ (ชี้ไปที่หน้าอก) แล้วเวลาดูดเสมหะที่มันน่ากลัวเหมือนกับดูดอะไรออกมาแบบนี้ แลมันเสียวนะ.....ต้องเกาะอะไรไว้แน่น มันเจ็บนะ มันแลทูรนทูราย”

(P2T1L342-346)

“ไอ้มันทรมาน ใส่ท่อนี้มันเจ็บทรมานแน่นอนเพราะใส่มาแล้วรู้ ไปโรงพยาบาลเห็นคนอื่นใส่ท่อแล้วสงสารเขา”

(P4T2L35-37)

“มันเจ็บทรมานมากตอนมาดูดเสมหะ ใส่สายเข้าไปแล้วมันแน่นหายใจ ไม่ออกตาเหลือก คื่นพาดๆ”

(P6T1L63-65)

“กระโดดเลย ไม่รู้จะช่วยยังไงตัวเองไม่รอดต้องโดดทั้งตัวเลย มันเจ็บเลยเวลามาคุดออก (คุดเสมหะ)”

(P11T2L68-69)

“ตอนแรกนอนอยู่ก็ไม่อะไร พอตอนหลังที่เขานั่นใส่ท่อและเครื่องลมหายใจ หายใจไม่ค่อยจะเต็มแต่ว่า เจ็บปวดหายใจแล้วก็เจ็บทรมาน”

(P12T1L67-69)

1.2 ความทุกข์ทรมานจากการพูดไม่ได้หมายถึง การรับรู้ถึงความรู้สึกทรมานเมื่อไม่สามารถที่จะติดต่อสื่อสารหรือพูดคุยกับบุคคลอื่นได้ โดยผู้สูงอายุที่ได้รับการใส่ท่อช่วยหายใจไม่สามารถพูดคุยและสื่อสารกับผู้อื่นได้น้อยลง ต้องเขียนหนังสือบอกหรือ โบกมือเรียกเมื่อต้องการความช่วยเหลือจึงทำให้เกิดความรู้สึกทุกข์ทรมานจากการพูดและสื่อสารไม่ได้ดังคำพูดของผู้สูงอายุต่อไปนี้

“ทุกข์ทรมานตรงนั้นแหละที่ขยายเจ็บ ขยอกแล้ว มันพูดไม่ได้นะ พอถูกไปถามอะไร ก็พูดไม่ได้ต้องเขียนหนังสือให้ลูกดูว่าแม่เป็นยังไงอะไร”

(P2T1L402-404)

“มันพูดไม่ได้.....ทรมานมาก แพนไปเยี่ยมทุกวันพยายามพูด หรือ โบกมือเรียกเขา ทำอะไรไม่ได้ต้องใส่ท่อ”

(P6T2L167-168)

1.3 ความทุกข์ทรมานจากการถูกผูกมัดหมายถึง การรับรู้ถึงความรู้สึกทรมานเมื่อต้องได้รับการผูกมัด โดยผู้สูงอายุที่ได้รับการใส่ท่อและเครื่องช่วยหายใจได้รับการผูกมัดแขนเพื่อป้องกันการดึงท่อช่วยหายใจออก จากการผูกมัดทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัดจากการที่ไม่สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้ จึงทำให้เกิดความรู้สึกความทุกข์ทรมาน ดังคำพูดของผู้สูงอายุ ต่อไปนี้

“ผูกมือไว้ มันอึดอัด.....ก็บอกเขาบอกว่าให้แก้ที ทำภาษาไปกะเขาให้แก้หมัดบอกมัน พลิกไม่ได้นอนหงายลูกเดียวแล้วมันทรมาน”

(P6T2L127-132)

“มันทำอะไรไม่ได้เลยก็ได้แต่คืนครับ เขามัดแขนไว้.....ทำอะไรไม่ได้ นั่งอยู่นั้นแหละ อึดใจแบบบอกไม่ถูก”

(P7T1L115-119)

“มือเขาก็มัดไว้ด้วย ที่นั่นเท่าเขาก็ บางทีเขาก็ไม่ผูกหรือถ้าเราไม่ดึงไรออกกะกะ
ไม่ดึงไรเขาก็ไม่ผูกหรืออก แต่ที่เรามันต้อง มันยึดอัดเพราะยึดอัดของเราอะนะ ใช้เท่าเนียแหละดี
บั้งบั้ง ดีไปให้หมอมานะออก เราถืออยากให้หมอช่วยไงมันทรมาณนะ”

(P11T1L130-135)

2. สิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ หมายถึง สิ่งที่บุคคลใช้เป็นที่ยึดเหนี่ยวเพื่อให้เกิดความรู้สึกสบายใจ
มีกำลังใจ หรือขอช่วยคุ้มครองตนเมื่อต้องเผชิญอยู่กับเหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับชีวิต โดยมี
สิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ เช่น บุคคลสำคัญในชีวิต วัตถุประสงค์ หรือกิจกรรมทางศาสนา เป็นต้น
มาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจ โดยผู้สูงอายุที่ใช้เครื่องช่วยหายใจประสบกับความทุกข์ทรมานจึงต้อง
มีสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ กล่าวคือ การนึกถึงพระ การนึกถึงพ่อแม่ การนึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการสวด
มนต์ มาใช้เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจเพื่อทำให้เกิดความรู้สึกสบายใจ มีจิตใจที่ดีขึ้น เสมือนเป็นที่พึ่ง
ทำให้มีกำลังใจ เป็นสิ่งที่ช่วยคุ้มครองและคลอบคลุมให้หายเร็วขึ้น และยังช่วยทำให้ลืมหรือบรรเทา
ความเจ็บปวดลงได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การนึกถึงพระ หมายถึง การที่บุคคลได้นึกถึงพระสงฆ์ ที่ตนเคารพนับถือ มาใช้
เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจเมื่อต้องเผชิญอยู่กับเหตุการณ์หรือปัญหาต่างๆ ที่ตนต้องเผชิญ โดยผู้สูงอายุ
มีการนึกถึงพระเพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจ ในขณะที่ประสบกับความทุกข์ทรมานระหว่างที่ใช้
เครื่องช่วยหายใจทำให้เกิดผลกับตนเอง คือ ช่วยทำให้รู้สึกสบายใจและช่วยให้ลืมความเจ็บปวดดัง
คำพูดของผู้สูงอายุต่อไปนี้

“เรื่องพระเรื่องเจ้าเราไม่ค่อยได้นึกถึงมากนัก.....แต่ตั้งแต่เป็นบ่อๆ นี้เริ่มดูธรรม ดูอะไร
ก็ดีขึ้น.....นึกถึงพระนึกถึงเจ้าจะทำให้ใจเราสบาย”

(P4T1L482-488)

“นึกถึงพระที่เรานับถืออะ.....มันก็ดีขึ้น เราก็ไม่เอาจิตไปจับตรงนั้นจิตจับที่พระ ร่างกาย
เราก็ไม่รับรู้ว่าจะเจ็บ”

(P6T2L91-92)

“นึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ก็มันเป็นเหมือน ศาสนาพุทธ.....ก็ไม่ว่าจะช่วยให้
หรือไม่ได้ แต่เราก็นึกถึง.....ว่ามันช่วยได้นะไม่ถึงคราวนั้นก็ช่วยให้เราหายเร็วขึ้นยิ่งขึ้น.....คล้ายกับ
เราสบายใจแล้วอะไรมันก็คล่องขึ้นร่างกายมันก็ดีขึ้น”

(P10T2L194-209)

2.2 การนึกถึงพ่อแม่ หมายถึง การที่บุคคลได้นึกถึงพ่อแม่ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดชีวิต
ตนเองมาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจ ดังนั้นผู้สูงอายุที่เผชิญอยู่กับเหตุการณ์ ความทุกข์ทรมาน ระหว่าง

การใช้เครื่องช่วยหายใจ จึงได้นึกถึงพ่อแม่เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจเพื่อทำให้ตนเองรู้สึกมีจิตใจดีขึ้น และเสมือนมีที่พึ่ง ดังคำพูดของผู้สูงอายุต่อไปนี้

“นึกถึงพ่อแม่ จิตใจมันก็ดีขึ้นมาแต่ถ้าอยู่เฉยๆ นี่มันก็ดูดี แต่พอเราฟืดฟิบ มันก็เจ็บ แต่พอเราเจ็บเราก็อายามนอนเฉยๆ นึกถึงพ่อแม่”

(P4T1L477-483)

“เวลารู้สึกไม่สบายก็คิดถึงพ่อถึงแม่.....คิดถึงพ่อแม่เป็นที่พึ่งผมเวลานอนก็คิดถึงหน้าพ่อแม่”

(P8T2L147-149)

2.3 การนึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์หมายถึง การที่บุคคลได้นึกถึงสิ่งที่ตนเองเคารพ บูชา เช่น บุคคลสำคัญ วัตถุมงคล มาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจยามเจ็บป่วยหรือต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ในชีวิต ดังนั้น ผู้สูงอายุที่เผชิญอยู่กับเหตุการณ์หรือปัญหาระหว่างใช้เครื่องช่วยหายใจ จึงนึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เช่น รัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 9 หลวงพ่อโสธร พระพุทธชินราช ศาลเจ้า เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดผลกับตนเอง คือ ทำให้มีกำลังใจ ทำให้มีอาการดีขึ้นขอช่วยคุ้มครองและขอลดบันดาลให้หายเร็วขึ้นดังคำพูดของผู้สูงอายุต่อไปนี้

“ใจเราก็ตีขึ้นอย่างไรไม่รู้เนะ มันนึกถึง ร.5ร. 9 นึกถึงไปหมด มันก็มีกำลังใจ นะมันคงทำให้ดีขึ้น”

(P4T2L72-74)

“ก็โล่งขึ้นนะ พอนึกถึงบอกเขาก่อน บอกหลวงพ่อ หลวงปู่ทุกๆ คนว่าถ้าลูกถึงคราวก็ขอได้สั่งหลานนิดหนึ่ง ถ้ายังไม่ถึงคราวก็ให้รักษาลูกให้หายไวไวเนะ เราก็อยู่ที่นี้ด้วยเราก็นึกถึงเจ้าที่เจ้าทาง หลวงพ่อเพชร อากการก็ดีขึ้น”

(P5T2L289-293)

“เราก็เป็นชาวพุทธคนหนึ่ง ก็เชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นมีจริง.....ช่วยให้มีกำลังใจมากขึ้น.....คนไข้อาการมันเป็นแบบเนี่ยสิ่งสำคัญที่สุดคือกำลังใจ”

(P7T1L358-363)

“ที่ศาลเจ้าครับ ถ้าผมไม่ได้เขา (เจ้าที่ศาล) ก็ตายอะครับ.....ผมเมื่อไรจะได้ออกจากที่นี่สถานพยาบาล ก็ขอให้พระคุ้มครองขอให้ช่วยเราดีขึ้น”

(P8T2L152-157)

“ก็คิดว่าเราเป็นคนนับถือหลวงพ่อบุญอะไร ฟังแต่หลวงพ่ (หลวงพ่โสธร) ตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว.....นี่ถึงเคยช่วยเคยอะไร เออ แต่ก่อนเก็บอะไรเขาให้มันหาย แบบนี้ละมั้งที่นึกมาอะไรก็ว่าไป.....มันก็แลดีขึ้นมา มันก็แลโล่งหายๆ”

(P12T1L223-231)

2.4 การสวดมนต์หมายถึงการที่บุคคลได้ใช้กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การสวดมนต์ มาใช้เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจ ดังนั้น ผู้สูงอายุที่เผชิญอยู่กับการใช้เครื่องช่วยหายใจ เลือกใช้การสวดมนต์เพื่อช่วยทำให้ตนเองรู้สึกสบายใจ และช่วยบรรเทาความเจ็บปวด ดังคำพูดของผู้สูงอายุต่อไปนี้

“อย่างที่เราสวดมนต์.....มันก็สบายใจและนอนอยู่โรงพยาบาลสวดมนต์ทุกคืน.....สวดมนต์ก็ดี ทำให้ใจคอเราสบายขึ้น”

(P1T2L110-116)

“ภวานานะคะ ท่องมนต์นะ ต้องภวานาพุทโธพุทโธ หายใจเข้าเป็นจังหวะ หายใจออกเป็นจังหวะ...มันก็มีความรู้สึกนะ พอไปจับตรงนั้นมันก็บรรเทาเบาบางลงกับการเจ็บปวด.....ใจมันก็ไปจับอยู่ตรงนั้นหมายถึงว่าก็ภวานาไป”

(P2T1L475-482)

“จิตเราไม่มาจับตรงที่เจ็บปวดมันจับที่พุทโธพุทโธ แล้วมันจะรู้สึกเราไม่เจ็บ”

(P6T1L418-419)

“รู้สึกสบายใจ ไม่ต้องกังวลอะไร.....ก็อยู่สบายๆ เราก็ไม่ต้องคิดอะไรสวดมนต์อย่างเดียวภวานาไปเรื่อยๆ”

(P9T1L217-226)

3. การสนับสนุนทางจิตใจของครอบครัว หมายถึง การได้รับการดูแลช่วยเหลือจากบุคคลในครอบครัว คือบุตรหลานหรือคู่สมรส มาให้ช่วยเหลือและดูแลเช่น การมาเยี่ยม ช่วยปลอบใจและให้กำลังใจ ซึ่งเป็นการสนับสนุนด้านจิตใจจากครอบครัวทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจและมีกำลังใจที่จะต่อสู้กับสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับชีวิตของตนเองขณะที่ได้รับการใช้เครื่องช่วยหายใจดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การสนับสนุนทางจิตใจจากบุตรหลานหมายถึง การดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนทางจิตใจจากบุตรหลานขณะที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ ได้แก่การมาเยี่ยมทำให้เกิดความอบอุ่นใจและมีกำลังใจการปลอบใจและบอกให้อดทนทำให้รู้สึกมีกำลังใจและการให้กำลังใจทำให้เกิดความอบอุ่นและมีกำลังใจที่อยากจะใช้ชีวิตอยู่ดังคำพูดของผู้สูงอายุต่อไปนี้

“เวลาที่ลูกๆ เขามาเยี่ยม มาดูแลเราก็มักมีกำลังใจนะ มีกำลังใจดีขึ้น”

(P1T2L267-268)

“ก็ดีขึ้นไง คนนะ ถ้าสมมติลูกใกล้ซิด คนป่วยนะยานี้คือ 50 กับ 50 ถ้าลูกให้กำลังใจดีก็เหมือนยาช่วยให้เรารู้สึกกระตือรือร้นอยากอยู่อยากอะไรเงี้ย ถ้าแบบทิ้งๆ ขว้างๆ ก็คงเป็นอะนะ แต่จริงๆ มันเป็นแบบนี้จริงๆ คน คนป่วยหรือคนซาร์ก็แล้วแต่ ถ้าลูกใกล้ซิดเนี่ย เดียวก็แม่กินอะไรใหม่ อยากใหม่ อะไรไอนุ่นก็อร่อย มันเป็นกำลังใจถึงเราจะกินไม่ได้ คือว่าอยากจะมีชีวิตอยู่ ลูกเรารักเรา ก็เป็นแบบนี้แหละ”

(P2T1L645-653)

“ลูกหลานก็มาเยี่ยมก็รู้สึกดีใจ ตื่นตื่นน้ำตาออก มีกำลังใจนะคล้ายๆ มีกำลังใจ”

(P5T1L242-244)

“เขาให้กำลังใจเราว่าพอทนหน่อยนะ เดียวเขาก็เอาออกแล้วหมอเขาบอก.....ก็รู้สึกดีมีกำลังใจ”

(P7T2L81-82)

“ก็ดีใจ ตอนลูกหลานมาเยี่ยมและทำให้.....ก็ดีขึ้น มีความรู้สึกอบอุ่นขึ้นมามีกำลังใจขึ้นมา.....มันก็ดีที่มีกำลังใจคล้ายหัวใจมันก็ดีขึ้นเหมือนกะเราแข็งแรงขึ้นอีกเท่าตัว”

(P10T2L282-288)

“เขาช่วยปลอบใจให้มีกำลังใจแบบว่าให้อดทนอะไร เดียวก็หายยังนุ่นยังเนี้ย.....เราเห็นลูกเรา เราก็ส่งสารนะเห็นความอดทนของลูกนะ”

(P11T1L199-204)

“ก็อบอุ่นค่ะ คุณหมอค่ะก็อบอุ่นคล้ายๆกับว่าเราเป็นน้อย จะหายง่ายยังงี้แหละค่ะ.....คือว่ากำลังใจเรามันนี่ คือว่าลูกมันเอาใจเรา กำลังใจเรามันก็ขึ้นๆขึ้นมาน้อย”

(P11T1L211-216)

3.2 การสนับสนุนทางจิตใจจากคู่สมรสหมายถึง การดูแล ช่วยเหลือและสนับสนุนทางจิตใจจากคู่สมรสขณะที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ ได้แก่การมาเยี่ยมทำให้เกิดความอบอุ่นใจและมีกำลังใจ และการให้กำลังใจทำให้ต้องสู้และมั่นใจที่จะมีโอกาสหายดังคำพูดของผู้สูงอายุต่อไปนี้

“เมื่อกี้มาเยี่ยม.....รู้สึกอบอุ่น มีกำลังใจ คนรู้จักคนนั้นเหมือนเราไม่ว่าแห้วคนเจ็บป่วยที่นั่น มันหมดกำลังใจในเรื่องความว้าเหว่มาก”

(P7T1L167-177)

“เครียดตัวเราเองนี่แหละที่เราเจ็บป่วย เราไม่น่าป่วย ทำให้คนอื่นต้องยุ่งยาก เราคิดไปทำนองนี้นะ น่าจะตายไปเสีย แต่เมียเขาก็ให้กำลังใจ สู้เถอะลูกมันยังไม่มีครอบครัว ถ้าพ่อไม่อยู่สักคนเป็นอะไรไป เรามาคิดอย่างนี้นั้นก็จริงนะ เขาเป็นมากกว่าเรา เขายังสู้เราต้องมีโอกาส”

(P4T2L103-104)

4. ความตาย:ทางเลือกที่ดีกว่า หมายถึง ทางเลือกที่จะทำให้ผู้สูงอายุได้หลุดพ้นไปจากปัญหาหรือความทุกข์ทรมาน ดังนั้นผู้สูงอายุที่ใช้เครื่องช่วยหายใจคิดว่าความตายเป็นทางเลือกที่ดีเพื่อที่จะได้พ้นจากความทุกข์ทรมาน จากอาการเหนื่อย จากการที่มีอายุมากและมีความรู้สึกกว่าตนเป็นภาระของคนในครอบครัวในยามเจ็บป่วยดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ตายดีกว่าเพราะอยู่ไปก็ทรมานหมายถึง ความตายสามารถที่จะทำให้ตนได้หลุดพ้นไปจากความทุกข์ทรมานที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้สูงอายุต้องประสบกับความเจ็บป่วยด้วยโรคที่เป็นอยู่ทำให้มีอาการหายใจเหนื่อย หายใจไม่ออกจากการกำเริบของโรคทำให้ต้องได้รับการช่วยหายใจด้วยการใส่ท่อและเครื่องช่วยหายใจ จากการช่วยเหลือดังกล่าวส่งผลให้เกิดความรู้สึกทุกข์ทรมานจากการใส่ท่อช่วยหายใจ จึงทำให้มีความคิดอยากจะตายเพราะต้องอยู่กับความทุกข์ทรมานจากการใส่ท่อช่วยหายใจ ดังคำพูดของผู้สูงอายุต่อไปนี้

“พอใส่เสร็จเค้าก็มานอนที่เตียงแล้วก็ใส่ท่อใส่อะไร เครื่องช่วยหายใจอะไรเต็มยายก็ต้องทนนะ ลูกจะกลับก็แม่ต้องทนนะแม่อย่าดึงออกนะ แต่บางทีมันทุกข์ทรมานยายก็อยากดึงออกเหมือนกันแหละ แบบไงให้มันจบๆ อะคือว่าหยุดหายใจไปเลยนะ.....คือว่าถ้าอยู่ต่อไปอีกหน่อยมันเป็นอีกก็ทุกข์ทรมานอะไรอย่างนี้ เออยายก็ให้มันหยุดหายใจจบคิดอย่างนี้”

(P2T1L357-368)

“ตั้งรับเลย เออวะตายก็เป็นตายแล้วที่นี้ อยู่ไปก็ทรมาน แล้วเขา(พยาบาล)ก็เลยบอกอ้าว ฟ้าวันนี้จะเอาท่อออกแล้วนะจะจะได้กินข้าว”

(P6T1L468-471)

“ไม่รู้จะใจถึงไม่ถึง ถึงซ้าก็ต้องตายคิดอยู่อย่างนั้นครับ แต่มันทรมานคือว่ามันหายใจไม่ออก.....คิดว่าตายเสียดีกว่าคิดว่ามันทรมาน”

(P12T1L46-51)

4.2 ตายดีกว่าเพราะเหนื่อยหมายถึง ความตายสามารถที่จะทำให้ตนได้หลุดพ้นไปจากอาการเหนื่อยที่เกิดจากโรคที่เป็นอยู่ ดังนั้นผู้สูงอายุที่มีอาการเหนื่อยมาจากการกำเริบของโรค เช่น โรคหลอดเลือดสมองอุดตันเรื้อรัง โรคหัวใจ เป็นต้น ทำให้มีความคิดอยากจะตายให้หลุดพ้นไปจากอาการเหนื่อยที่เผชิญอยู่ ดังคำพูดของผู้สูงอายุต่อไปนี้

“ก็มันไม่ไหวแล้ว บอกหมอนิคยาเลย แต่หมอไม่ได้ยินนะ แต่ใจเรานิคยาให้ตายไปเลย แต่ไม่ได้บอกนิคยาตายหรอก บอกหมอนิคยาให้ผมไปเลย แต่หมอเค้าคงไม่รู้นิคยาอะไรมั้ง แต่เราพูดในใจคือนิคยาให้เราหลับหรือให้เราตายไปเลยก็หมดเรื่อง มันจะไม่มีความรู้สึกอะไร.....มันเหนื่อย มันเพลีย มันทุกอย่าง แล้วใจมันก็น้อยด้วย ใจเหลือ निकเดียวแล้ว ตาหุมันลายไปหมด มองหน้าพี่น้อง จำไม่ได้”

(P4T1L381-387)

“แล้วไอ ไอ เข้าห้องน้ำ เดินไม่ได้เลย นั่งลงมาเลยเหนื่อย ขึ้นมานั่งตรงเนี่ย เขี่ยขา นอนหัวพิงฝา หลับตา พอหອะ หายใจมันเหนื่อยไม่ไปแล้ว ยอมตายตายตรงนี้”

(P5T1L36-39)

“มันเหนื่อย..... ไม่ได้คิด ไม่ได้คิดอะไรเลย คิดว่าตายเป็นตาย.....ก็คิดว่าตายเป็นตายไม่คิดอะไรแล้ว”

(P6T2L41-44)

“ก็คิดว่าตายอย่างเดียว.....คิดว่าหายใจไม่ออกมันก็ต้องตายอย่างเดียว”

(P10T2L33-35)

4.3 ตายไปจะได้ไม่เป็นภาระผู้อื่นหมายถึง ความตายสามารถที่จะทำให้ตนเองไม่ต้องมาเป็นภาระของผู้อื่นในยามที่เจ็บป่วยหรือช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ดังนั้นผู้สูงอายุที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ต้องพึ่งพาบุตรหลานหรือคู่สมรส มากอยช่วยเหลือ ดูแล คิดว่าเป็นการทรมาณลูกหลานที่ต้องมารับภาระในการดูแล ทำให้มีความคิดอยากตายจะได้ไม่เป็นภาระผู้อื่น และคนรอบข้างจะได้สบาย ดังคำพูดของผู้สูงอายุต่อไปนี้

“คิดว่า จะตายก็ไม่ตาย ต้องมาลำบากเป็นภาระอย่างนี้นะ ทรมาณนะมันทรมาณคนบริเวณรอบข้างอย่างนี้พวกไปเยี่ยมเนี่ย”

(P3T1L276-278)

“เครียดตัวเราเองนี่แหละที่เราเจ็บป่วย เราไม่น่าป่วย ทำให้คนอื่นต้องยุ่งยาก เราคิดไปทำนองนี้นะ น่าจะตายไปเสีย”

(P4T2L103-105)

“ตายไปก็จะสบายคนข้างๆเขาจะได้อยู่สบายใจ ไม่ต้องมารับภาระลูกหลานจะได้ไม่ต้องเป็นห่วง อยู่ไกลกันอยู่กรุงเทพ ไปก็ไปไม่ได้ต้องรอเขามา”

(P6T1L501-504)

4.4 ตายก็ไม่เป็นไรเพราะอายุมากแล้วหมายถึง ความตายเป็นสิ่งที่สามารถจะทำให้ตนได้หลุดพ้นไปจากสิ่งต่างๆ เพราะอายุมากแล้วและสุดท้ายทุกชีวิตก็ต้องตายเช่นกัน ดังนั้น

ผู้สูงอายุที่ใช้เครื่องช่วยหายใจมีความคิดว่าถ้าตนเองจะต้องตายในขณะนั้นก็ยอมตายเพราะมีอายุมากแล้ว จะตายไปก็ไม่เป็นไรถึงเวลาที่ต้องตาย จะตายช้าตายเร็วสุดท้ายก็ตายเหมือนกัน ดังคำพูดของผู้สูงอายุต่อไปนี้

“ไม่กลัว ในใจก็นึกว่าถึงเวลาเดี๋ยวมันก็จะไปเอง.....เพราะว่าอายุมากแล้วอีกหน่อยหนึ่งเราก็ต้องตายเหมือนกัน ตายช้า ตายเร็ว”

(P1T2L276-280)

“คิดว่าตนเองมันเป็นมากแล้วสละสิทธิ์เลยดีกว่าไหม.....คือว่าตายดีกว่าอย่างเนี้ยตายอยู่กับลูกอยู่กับหลานดีกว่าอย่างเนี้ย เพราะมันเป็นปุ๊บปั๊บไปเลย ผมก็อยู่ดีที่อยู่ มันก็เป็นขึ้นมาเลยใจก็เสียใจตัวเอง หลานยังตัวเล็กๆอยู่ อยากให้โตเป็นสาวสักคนหนึ่ง พอมาคิดอย่างนี้ ตัวเองก็อายุมากแล้ว ตายก็ไม่เป็นไร”

(P5T2L22-31)

“คือมันเหมือนกับคนหมดกำลังใจ เราต้องการกำลังใจอะไรแบบนั้นอะครับคือโอ๊ยอยู่ไปมันก็เท่านั้นเราก็อายุมากแล้ว”

(P7T2L57-62)

จากผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์การใช้เครื่องช่วยหายใจรับรู้ว่าการช่วยหายใจเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้การหายใจสะดวก สบาย และทำให้หายใจดีขึ้น นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังมีประสบการณ์ชีวิตในระหว่างที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ 4 ประเด็น คือ 1) มีความทุกข์ทรมานจากความเจ็บปวด จากการพูดไม่ได้ และการถูกผูกมัด 2) สิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ ผู้สูงอายุมีสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจในระหว่างที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ โดยการนึกถึงพระ นึกถึงพ่อแม่ นึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และการสวดมนต์ 3) การสนับสนุนทางจิตใจจากครอบครัว ผู้สูงอายุจะได้รับการสนับสนุนทางจิตใจจากบุตรหลานและคู่สมรสในระหว่างที่ใช้เครื่องช่วยหายใจด้วยการมาเยี่ยม ให้กำลังใจ และปลอบใจ และ 4) ความตาย: ทางเลือกที่ดีกว่า ซึ่งผู้สูงอายุมีความคิดว่าความตายเป็นหนทางที่จะทำให้ตนเองได้หลุดพ้นไปจากความทุกข์ทรมาน จากอาการเหนื่อย การที่ต้องเป็นภาระของคนในครอบครัวที่มาให้การดูแล และคิดว่าตายก็ไม่เป็นไรเพราะอายุมากแล้ว จะตายช้าตายเร็วสุดท้ายทุกคนก็ต้องตายเหมือนกัน